

Της **ΣΙΣΣΥΣ ΣΤΑΥΡΟΠΙΕΡΡΑΚΟΥ**
s.stavropierrakou@realnews.gr

Τι ζητά η κυβέρνηση από τις τράπεζες

Αιτήματα σε τρία μέτωπα απευθύνει η κυβέρνηση προς τις τράπεζες, τα οποία αφορούν την ακόμα μεγαλύτερη μείωση των προμηθειών στις συναλλαγές, την αύξηση στα επιτόκια καταθέσεων και το άνοιγμα της κάνουλας των δανείων τόσο στα στεγαστικά όσο και στις χορηγήσεις προς τις μικρές επιχειρήσεις. Και αυτό μέσα σε ένα νέο περιβάλλον, με τις τράπεζες να έχουν επιστρέψει όσον αφορά την κερδοφορία τους στην κανονικότητα, να επιβραβεύουν τους μετόχους τους και τους ισολογισμούς να απορροφούν κόστη που έως και σήμερα επιβαρύνουν τους πελάτες τους. Επίσης, στο μέτωπο των δανειοδοτήσεων προς τις μικρές επιχειρήσεις, η κυβέρνηση ζητά από τις διοικήσεις των τραπεζών να αναλάβουν μεγαλύτερο ρίσκο, να χαλαρώσουν δηλαδή τα κριτήρια δανεισμού, καθώς πλήθος μικρών επιχειρήσεων δεν πληρούν τα υφιστάμενα, με αποτέλεσμα να μην έχουν ικανότητα πρόσβασης στον τραπεζικό δανεισμό.

Και ενώ οι τράπεζες δεν διαθέτουν ισχυρά επιχειρήματα έναντι των αιτημάτων για τις χρεώσεις αλλά και για τη δυνατότητα (έστω και μικρής) αύξησης των επιτοκίων στις καταθέσεις, στο ζήτημα της δανειοδότησης των μικρών επιχειρήσεων υποστηρίζουν ότι τα αυστηρά κριτήρια έχουν επιβληθεί από την εποπτική Αρχή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και η χαλάρωσή τους περνά από την έγκριση της Φρανκφούρτης. Σε ό,τι αφορά τις πληροφορίες που κυκλοφόρησαν τις τελευταίες ημέρες για επιβολή έκτακτου φόρου στα κέρδη των τραπεζών, κυβερνητικές πηγές τις διαψεύδουν, ωστόσο μια τέτοια υπόθεση αποτελεί μοχλό πίεσης. Για το θέμα αυτό αλλά και γενικότερα για τον τραπεζικό κλάδο αναμένεται να τοποθετηθεί ο πρωθυπουργός αύριο στην ομιλία του στο συνέδριο της Morgan Stanley που πραγματοποιείται στο Λονδίνο.

Εσοδα

Κορυφαία στελέχη του οικονομικού επιτελείου ζητούν επανειλημμένως, στις άτυπες συναντήσεις των τελευταίων μηνών, από τις τράπεζες να μειώσουν ουσιαστικά τις χρεώσεις που επιβαρύνουν τους πολίτες στις συναλλαγές τους, οι οποίες επί το πλείστον γίνονται ηλεκτρονικά. Οι κινήσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα από την πλευρά των τραπεζών, με προσφορά πακέτων συναλλαγών με χαμηλότερες χρεώσεις, θεωρείται ότι κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά δεν κρίνονται επαρκείς. Πολλώ δε μάλλον όταν τα επίσημα στοιχεία από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες έδειξαν ότι τα επιτοκιακά έσοδα εννεαμήνου διαμορφώθηκαν σε περίπου 6,35 δισ. ευρώ, ενώ τα έσοδα από προμήθειες ανήλθαν σε περίπου 1,54 δισ. ευρώ. Δεν είναι λίγοι εκείνοι εντός της κυβέρνησης που θεωρούν ότι αυτές οι επιδόσεις πρέπει να οδηγήσουν το τραπεζικό σύστημα σε πιο ουσιαστικές παρεμβάσεις.

Το σύστημα IRIS

Στην κυβέρνηση δίνουν ιδιαίτερη σημασία στη μεγαλύτερη ενεργοποίηση του συστήματος άμεσων πληρωμών IRIS (συναλλαγές μέχρι 500 ευρώ ημερησίως χωρίς καμία χρέωση) σε όλο το φάσμα των συναλλαγών και ζητούν το ημερήσιο όριο να αυξηθεί στα 1.000 ευρώ. Οπως αναφέρουν στελέχη του οικονομικού επιτελείου, το γεγονός ότι το IRIS έχει χαμηλό ημερήσιο όριο συναλλαγών περιορίζει τις δυνατότητες για γρήγορη επέκταση της χρήσης του ως μέσου πληρωμών που θα ανταγωνίζεται τις κάρτες. Αν και οι τράπεζες έχουν προχωρήσει σε μειώσεις στις προμήθειες, αυτές δεν αφορούν τις συναλλαγές του μέσου καταναλωτή,

Η μείωση των χρεώσεων στις συναλλαγές, η αύξηση του αριθμού των δανείων προς τις μικρές επιχειρήσεις αλλά και για την απόκτηση στέγης, καθώς και η άνοδος των επιτοκίων στις καταθέσεις βρίσκονται στο επίκεντρο των σχετικών συζητήσεων

ο οποίος επιβαρύνεται για την πληρωμή λογαριασμών ΔΕΚΟ, καθώς και για την αποστολή και την είσπραξη εμβασμάτων. Σε ό,τι αφορά τα εμβάσματα, η ενσωμάτωση της κοινοτικής οδηγίας μέχρι το τέλος του 2024 θα οδηγήσει σε μείωση των χρεώσεων στο μέτωπο των άμεσων συναλλαγών.

Οι βασικές αλλαγές που μεθοδεύονται στις συναλλαγές μέσω IRIS είναι οι εξής:

➤ Υποχρεωτική θα καταστεί από τον Απρίλιο η εφαρμογή IRIS για το σύνολο της αγοράς. Μέχρι στιγμής, είναι υποχρεωτική για τους αυτοαπασχολούμενους και για τους ελεύθερους επαγγελματίες να δέχονται πληρωμές μέσω της συγκεκριμένης διαδικασίας, η οποία εξασφαλίζει μηδενικές προμήθειες μέχρι 500 ευρώ στους συναλλασσόμενους. Σήμερα, περίπου 550.000 επαγγελματίες παρέχουν αυτή τη δυνατότητα στους πελάτες τους.

➤ Επέκταση του ορίου συναλλαγών στα 1.000 ευρώ. Το υπουργείο Οικονομικών έχει απευθύνει συστάσεις προς τον τραπεζικό κλάδο ώστε το όριο συναλλαγών από τα 500 ευρώ που είναι σήμερα να ανέλθει στα 1.000 ευρώ.

➤ Διασύνδεση των ταμειακών μηχανών και με το σύστημα πληρωμών IRIS σχεδιάζει να υλοποιήσει το υπουργείο Οικονομικών ώστε κάθε φορά που γίνεται μια άμεση πληρωμή να εκδίδεται παράλληλα και η απόδειξη. Ένας πρώτος ανεπίσημος στόχος, σύμφωνα με αρμόδιες πηγές είναι η διασύνδεση να γίνει έως το καλοκαίρι του 2025.

Δάνεια

Το πλέον σοβαρό ζήτημα αφορά τη χρηματοδότηση των μικρών επιχειρήσεων. Η κυβέρνηση ζητά από τις τράπεζες να αναλάβουν μεγαλύτερο ρίσκο και να ανοίξουν τις γραμμές πίστωσης προς τη συγκεκριμένη κατηγορία. Το αίτημα εν προκειμένω είναι διπλό, καθώς η πίεση αφορά και την αύξηση του αριθμού των στεγαστικών δανείων. Δεν είναι τυχαίο ότι ο **Κυριάκος Μητσοτάκης**, σε πρόσφατες δηλώσεις του σε συνέδριο του Bloomberg με αντικείμενο την επόμενη ημέρα του τραπεζικού συστήματος, απευθυνόμενος στους τέσσερις διευθύνοντες συμβούλους των τραπεζών (Εθνική, Πειραιώς, Alpha

Bank και Eurobank) τους ζήτησε να δώσουν δάνεια στις μικρές επιχειρήσεις και να αυξήσουν τις χορηγήσεις στα στεγαστικά.

Κριτήρια

Από την πλευρά τους, οι επιτελείς των τραπεζών σε ό,τι αφορά τα δάνεια προς τις μικρές επιχειρήσεις τονίζουν ότι από τις περίπου 800.000 μικρές επιχειρήσεις, οι 350.000-400.000 είναι αποκλειστικά ατομικές, δεν απασχολούν εργαζομένους και δεν πληρούν τα κριτήρια δανειοδότησης, τα οποία έχουν επιβληθεί από το τραπεζικό ευρωσύστημα ως απόρροια των μνημονιακών υποχρεώσεων και της ξέφρενης δανειοδοτικής πολιτικής την προ μνημονίου περίοδο. Στο μέτωπο των στεγαστικών, οι τράπεζες ετοιμάζουν νέα προγράμματα χρηματοδότησης παράλληλα με το νέο πρόγραμμα «Σπίτι μου II» και ήδη έχουν χαλαρώσει τον αυστηρό κανόνα του 60%-40%, δηλαδή 60% δάνειο και 40% ίδια συμμετοχή. Βέβαια, το μεγάλο αγκάθι στην αύξηση των στεγαστικών δανείων είναι οι απλυσίστες τιμές των ακινήτων, οι οποίες αποθαρρύνουν τους δυνάμει δανειολήπτες. Όσον αφορά τα υψηλά επιτόκια, ήδη ξεκίνησε η μείωσή τους, κάτι που αναμένεται να συνεχιστεί και το 2025 με στόχο στο τέλος της επόμενης χρονιάς το βασικό επιτόκιο του ευρώ να σταθεροποιηθεί στο 2%.

Κοντά στο μηδέν

Πίεση ασκείται από την πλευρά της κυβέρνησης και για αύξηση των επιτοκίων στις καταθέσεις. Σε επίπεδο απλού Ταμιευτηρίου τα επιτόκια είναι μηδενικά, ενώ σε πολύ χαμηλά επίπεδα είναι και στις προσθεσιακές, καθώς τα προγράμματα είναι έτσι φτιαγμένα ώστε ο τόκος για να φτάσει το 2%-3% πρέπει το ύψος της κατάθεσης να είναι πάνω από 150.000 ευρώ (κατά μέσο όρο), ενώ αποδίδεται κλιμακωτά, ανάλογα με τον χρόνο που τα διατηρεί «κλειστά» ο καταθέτης.

Κανόνες

Στο μέτωπο των στεγαστικών, οι τράπεζες ετοιμάζουν νέα προγράμματα χρηματοδότησης παράλληλα με το νέο πρόγραμμα «Σπίτι μου II» και ήδη έχουν χαλαρώσει τον αυστηρό κανόνα του 60%-40%, δηλαδή 60% δάνειο και 40% ίδια συμμετοχή